



TÜRKİYE BİYOETİK DERNEĞİ

# bülten

*Özel Sayı*

haziran 2006

Merhaba,

Bu sayımızda, 03 Haziran 2006 tarihinde gerçekleştirdiğimiz Olağanüstü Genel Kurul Toplantısı gündem ve kararı yer almaktadır.

Prof. Dr. Yasemin Oğuz Olağanüstü Genel Kurul sonrası dernek başkanlığı ve üyeliğinden istifa etmiştir. Kendisinin bu kararının gerekçelerini de aşağıdaki satırlarda bulabilirsiniz. Bunu yanı sıra, dernek ikinci başkanı Doç. Dr. Nüket Büken'in derneğimiz ve alanımız hakkındaki görüşlerini içeren yazısını dikkatlerinize sunuyoruz.

Bilgi ve katkı için bültenin sonundaki bağlantılara başvurabilirsiniz. Hepimize iyi okumalar!

## **G E N E L K U R U L G Ü N D E M V E K A R A R**

13 Haziran 2006

Türkiye Biyoetik Derneği'nin Saygıdeğer Üyeleri,

Derneğimiz Genel Kurulu, 3 Haziran 2006 tarihinde aşağıda belirtilen gündemle toplanmıştır:

- Açılış,
- Saygı duruşu,
- Divanın oluşturulması,

- 14-18 Kasım 2005 tarihlerinde Şanlıurfa'da gerçekleştirilen "Uluslararası Birleşik Biyoetik Kongresi"nin düzenleme süreci ile ilgili konuların tartışılması,
- Dilek ve temenniler,
- Kapanış.

Yalnızca yapmış  
olduklarımızdan değil,  
kaçındığımız işlerden de  
sorumluyuz.

Moliere

Genel Kurul 17 üyenin katılımıyla toplanmış, divan seçiminin ardından gündeme geçilmiştir. Dernek Başkanımız Prof.Dr. N.Yasemin Oğuz, gündeme konu olan süreçle ilgili olarak bilgilendirici bir sunum yapmıştır. Sunum özetle aşağıdaki gibidir:

“Derneğimizin Yönetim Kuruluna seçilişimizden bir süre sonra, 17 Şubat 2006 Cuma günü gönderilen ve benim 20 Şubat 2006 Pazartesi günü okuduğum bir e-posta iletisi, Şanlıurfa’da yapılan Birleşik Biyoetik Kongresi’ne katılan Prof. Michael Brannigan’ın ulaşım bedelinin davet edilirken söz verilmesine karşın ödenmediğini ortaya çıkarmıştır. İletisinde Prof. Brannigan, Doç. Dr. Şahin Aksoy’la yaptığı yazışmalar sonucunda kendisinin dernek başkanı olarak beni adres gösterdiğini belirtmekte, bu maddi yükün kendileri için çok ağır olduğundan bahisle, bu konuda birinin sorumlu olması gerektiğini vurgulamaktadır. Bu noktaya kadar konudan hiç haberimiz olmadığı için, kendisine hemen o gün yazdığım yanıtta, sorunu inceleyeceğimi ve tekrar haberleşeceğimizi bildirdim. Hemen ardından Dr. Aksoy’dan bilgi istedim. Yaptığım araştırma ve Dr. Aksoy’un gönderdiği belgelerden anladığım kadarıyla olay şu şekilde gelişmişti.

Birleşik Biyoetik Kongresi düzenleme çalışması Doç. Dr. Şahin Aksoy tarafından yürütülmüş, Prof. Brannigan da onun tarafından ulaşım ücreti dernek tarafından, konaklama masrafları kendisi tarafından karşılanmak üzere davet edilmişti. Prof. Brannigan kongreye katılmış, dönüşünde 19 Aralık 2005 tarihinde uçak biletlerine ilişkin belgeleri geri ödeme için göndermiştir. Ancak Doç. Dr. Şahin Aksoy kongre düzenleyicisi firmaya katılımcının adını yol giderleri ödenecek konuklar listesinde bildirmediği için geri ödeme gerçekleşmemiş; Dr. Aksoy da bu durumdan o zamanki Yönetim Kurulunu haberdar etmemiştir. 30 Ocak 2006 tarihinde Prof. Brannigan geri ödemenin halen yapılmamasını gündeme getiren bir e-posta daha göndermiş; Dr. Aksoy konuyu düzenleyici firmaya iletmiş, ancak firma başta kendisine bildirilmemiş olan bir katılımcıya 1540 USD tutarındaki bu ödemeyi yapmayı

reddetmiştir. Bu noktada Dr. Aksoy, Prof. Brannigan’ı bana yönlendirmiştir.

Konuyu Dernek Yönetim Kurulumuzda tartıştığımızda çizdiğimiz yol haritası, sorunu aşamalı bir yöntemle çözmek ve her aşamada Derneğe zarar veren bu durumu gereken en az sayıda insanın bilgisine sunarak çözmektir. Bu nedenle ilk adımda doğrudan Dr. Aksoy’a başvurduk; ancak kendisi, organizasyonla ilgili bütün bağlantıları şahsen ve sözel olarak yapma inisiyatifini kullanmış olmasına karşın, sorumluluk almayı reddetmiştir. Bunu başka biçimlerin yanında, 20 Şubat 2006 tarihli e-posta iletisinde şu şekilde belirtmiştir:

*“..... diyeceksin ki, "neden bunlari hesabi kapatmadan once kendileri ile konusmadiniz". urfa-diyarbakir arasi icin bana sormadan 200'er YTL'ye tasima yapip hesaba yazan, otobus ile gonderdigil/getirdigi Jayapul Azariah icin hesaba 10 YTL'yi bile yazan kisiler ile ne konusacaktik ki. Kaldi ki "daha fazla para veremem, ben bu isten 2000 YTL zarar ettim", deyince ne yapacaktik ki.*

*bilemiyorum, brannigan'in isini nasil hallederiz. sadece araci bile olsam, TBD adina adama sozu ben verdigim ve yerine getiremedigim icin cok uzgunum. umarim sen kaliru ile konusup bu konuda bir cozum bulursun. onlari bana karsi saygisi kalmadigi icin ben kaliru ile daha fazla konusamiyorum, zira kendilerine de soyledigim gibi "bu iste kandirildigim" duygusunu ustumden atamiyorum. benim icin tam bir hayal kirikligi oldular. ama sen disaridansin, belki seni kirmazlar. sahin"*

İkinci aşamada konuyu görüşmek üzere, toplantının sorumluluğunu üstlenmiş olan eski yönetim kurulu üyelerimizi ve hesaplarını denetlemiş ve onaylamış olan eski denetleme kurulu üyelerimizi, yeni yönetim ve denetleme kurulu üyelerimizi konu hakkında bilgilendirerek toplantıya çağırdık. Bu toplantıda Doç. Dr. Şahin Aksoy’un birinci derecede sorumluluk taşıdığı, dolayısıyla çözüm konusunda da sorumluluk üstlenmesi gerektiğine katılanların oybirliği ile karar verildi. Bu bağlamda ödenmesi gereken 1540 USD’nin

Doç. Dr. Şahin Aksoy tarafından eski Yönetim Kurulu üyeleri arasında, kendisinin takdir edeceği sorumlulukları oranında paylaştırılmasına, ya da uygun görmesi halinde tamamının kendisi tarafından ödenmesi kararı alındı. Sonucun bildirilmesi üzerine Dr. Aksoy'dan aşağıdaki yanıtı aldı:

*"Türkiye Biyoetik Derneği Yönetim Kurulu kararını bana bildiren kisinin dikkatine,*

*Siz ne dediginizin farkında misiniz? Siz ya sayı saymayı bilmiyorsunuz, ya da hiç uluslararası kongre düzenlememisiniz.*

*Yasemin Oguz'un bu surecte, tamamen iyi niyetten yoksun, yangına korukle giden ve uzum yemekten ziyade bagciyi dovmeye yönelik tavrini bastan beri benimsemişiyordum zaten. Ama belki bunun farkına kendi varir veya bir akl-i selim onu makul davranmaya davet eder diye bekledim. Ama durum oyle gosteriyor ki sonuc bu sekilde olmadı.*

*Gorusumu bildirmeden once asagida bildirilen kararın oy birliği ile mi alındığını öğrenmek isterim. Aksi takdirde karara imza atanlar (veya daha kolay olacaksa karara muhalefet serhi koyanların) isimlerini bana bildirmenizi istiyorum."*

Yönetim Kurulumuz Dr. Aksoy'un söz konusu sorumluluğunu yerine getirmesi için kendisine belirli bir süre tanıdı, bu süre içinde yanıt almadığından aşağıdaki adımları attı.

Öncelikle hem ülkemizin hem de derneğimizin onurunu zedeleyecek bir noktaya gelmiş olan geri ödeme sorununu, Derneğin tüm maddi kaynaklarını ve Yönetim Kurulunun kişisel bütçelerini kullanarak ortadan kaldırdı ve Prof. Brannigan'a geri ödemeyi gerçekleştirdi. Daha sonra da konuyu görüşmek ve Dr. Aksoy'a uygulanacak yaptırımını kararlaştırmak üzere dernek Genel Kurulumuzu olağanüstü toplantıya çağırarak üçüncü aşamayı başlattı."

Sunumun ardından söz alan üyeler, sunulan bilgiler ışığında süreci yorumlamışlar, görüşlerini dile getirmişlerdir. Bu görüşler özetle;

- Ş.Aksoy'un, kongrenin düzenlenmesi için sorumluluk paylaşma önerisini kabul etmeyip her şeyi üstlendiği, organizasyonu tamamıyla kendisinin yaptığı,
- Süreç boyunca iletişim kurmadığı, eski Yönetim Kurulu üyelerinin gelişen durumdan haberleri olmadığı, bilgilendirilmedikleri, bunun üzücü olduğu,
- Derneğimizin seçimli genel kurulunda Dernek üyelerini ve Denetleme Kurulu'nu bu sorundan haberdar etmediği,
- Ancak buna rağmen, gelişen olaylara ilişkin sorumluluk almadığı, ciddi ihmali olduğu halde kendisinde bir sorumluluk görmeyip saldırgan bir tavır aldığı,
- En azından bir açıklama yapması ve özür dilemesi gerekirken bunu yapmadığı,
- Derneği maddi ve manevi zarara uğrattığı,
- Firma ile çok yakın ilişkide olduğu ve sorunu Derneğe bıraktığı, "Kaliru'dan yurtdışı gezilerimi ayarlıyorum. Ben yüzgöz olmayayım" biçimindeki yorumunun hatalı olduğu,
- "Vaziyeti idare edelim, bu konu böyle kapansın" şeklindeki sözlerin kabul edilemez olduğu,
- Eski Yönetim Kurulu üyelerine karşı da sorumsuzca davrandığı,
- Gelişen olaylarda temel sorumlunun Ş.Aksoy olduğu,
- Dernek yönetiminin konuya yönelik mesajlarına saldırgan ve saygısız bir tarzla yanıt vermesi, Dernek Başkanı'na doğrudan hakaret etmesi, Dernek Yönetim Kurulu üyelerini açıkça tehdit etmesi, Dernek tüzel kişiliğine saygı ve özen göstermemesinin kabul edilemez olduğu, yönündedir (Dile getirilen görüşler, Genel Kurul tutanaklarından derlenmiştir).

Bu karar sonrasında ise, oluşan durum karşısında izlenecek en uygun yolun ne olabileceğine ilişkin önerilerde bulunulmuştur.

Derneğimiz bu türden bir olayla karşılaşmış bulunmanın üzüntüsü ve şaşkınlığı içindedir. Dernek tarihi boyunca ilk kez yaşanan böylesi bir olay sonrasında nasıl bir tutum alınması gerektiği, Genel Kurul'a katılan üyelerce ayrıntılı biçimde tartışılmıştır. Derneğimizin içinde, Onur Kurulu gibi bir yapılanma ve disiplin cezası gibi bir yaptırım bulunmamaktadır. Bu nedenle doğru eylemi belirleyebilmek için çeşitli önerilerde bulunulmuştur. Sonuçta öneriler, iki başlık altında somutlanmıştır:

1. Şahin Aksoy'un, Türkiye Biyoetik Derneği tüzüğü'nün 9.madde c fıkrasında yer verilen, "Dernek üyeliği ile bağdaşmayan, insanlık onur ve saygınlığını zedeleyen hareketlerde bulunmuş olmak" ifadesine dayanarak, Dernek üyeliğinden çıkarılması. Bu öneri Dernek Yönetim Kurulu'nca sunulmuştur.

2. Şahin Aksoy'un, yukarıdaki maddede belirtilen tutum ve davranışlarının, dernek üyelerine, biyoetik camiasına ve kendisinin ülkemizi biyoetik alanında temsil ettiği kurumlara yazı ile ve Derneğimizin internet sayfası aracılığı ile Türkçe ve İngilizce duyurulması.

İki öneri oylamaya sunulmuş, 9 üye "duyurma" yönünde oy kullanmış, 8 üye ise Şahin Aksoy'un Dernek üyeliğinden çıkarılması gerektiğini belirtmiştir. Bu sonuca göre Genel Kurul, Şahin Aksoy'un tutum ve davranışlarını sözü edilen kişi ve kurumlara duyurma kararı almış, bu kararın uygulanması görevini Yönetim Kurulu'na vermiştir.

Bilgilerinize saygularımızla sunarız.

Türkiye Biyoetik Derneği Yönetim Kurulu

## D U Y U R U

Prof. Dr. N. Yasemin Oğuz, Dernek başkanlık görevinden, Dernek Yönetim Kurulu üyeliğinden ve Dernek üyeliğinden istifa etmiştir.

Prof. Oğuz'un ayrılma gerekçeleri aşağıdadır:

"Derneğimizin 03 Haziran 2006 tarihinde yapılan Olağanüstü Genel Kurulu'nda alınan kararlar bu görevimi daha fazla sürdürmemi olanaksız hale getirdiğinden..."

(Dernek Başkanlığı ve Dernek Yönetim Kurulu Üyeliği'nden istifa gerekçesi)

"Derneğin Etik değerlendirme yapmak, bu değerlendirmelerin gerektirdiği kararları vermek ve uygulamak konusunda zafiyet gösterdiğini gözlemlemiş olmak."

(Dernek Üyeliği'nden istifa gerekçesi)

## D Ü Ş Ü N C E

### Derneğimiz, Biyoetik Çevresi, Alanımızdaki İlişkilerin Düşündükleri...

Dr. Nüket Örnek Büken\*

Bilindiği üzere Derneğimiz, Kasım 1994'de merkezi Ankara'da olmak üzere kuruldu. Ben ve şu anda bu alanda akademik olarak çalışmalar yapan pek çok meslektaşım derneğimizin doğumunu, emeklemesini, büyüme ve eğitim sürecini ve 12 yaşına gelişini keyifle izledik, büyüme sancularına tanık olduk, bu sancuları paylaştık. Kurulduğu günden itibaren derneğimizi sahiplenip elimizden gelenin en iyisini yaparak derneği bugünlere taşıdık. Bu bir bayrak yarışı gibiydi, hazır olan bayrağı teslim alarak koşmaya devam etmeliydi. Kuruluşundan beri geçen 12 yıllık süre içerisinde de özverili çalışmalarıyla özellikle dernek yönetiminde yer

\* Türkiye Biyoetik Derneği Yönetim Kurulu Üyesi

alan hocalarım, meslektaşlarım pek çok ilke imza attık ve başta tıp etiği olmak üzere biyoetik konularının akademik çevrelerde ve genel olarak toplumda tanınması, yaygınlaştırılması, tartışılması konusunda çaba gösterdik. Derneğimizin amacı, dernek tüzüğünde de belirtildiği gibi, biyoetiğin gelişmesine ve eğitimine katkıda bulunmak, sağlık uğraşları ve diğer bağlantılı alanlarla ilişkisini geliştirmektir ve bugüne kadar yaptığı çalışmalarla bu hedeflerinin çoğunu gerçekleştirdiğine inanıyorum. Dernek bizi, biz Derneğimizi geliştirerek büyüterek geldiğimiz noktada bugün artık bazı şeyleri kişisel ve kurumsal olarak sorgulama zamanı gelmiştir.

Etiği insanlar arası ilişkilerin özünde yer alan değerleri, ahlaki açıdan iyi veya kötü, doğru veya yanlış olanın niteliğini ve temellerini araştıran bir alan olarak tanımlıyoruz. Peki bu alanda eğitim veren, öğrenci yetiştiren biz öğretim üyelerinin, Dernek üyelerinin etiğin bu tanımlamaları özelinde kendimizi, yapıp ettiklerimizi, diğer meslektaşlarımızla ilişkilerimizi bir de bu açıdan değerlendirmemiz, bir özeleştiri yapmamız zamanı gelmemiş midir? Çünkü kendini ahlaki bir talebi yerine getirmekle yükümlü gören kişi, eylemini, bundan muhtemelen etkilenecek olan diğer insanlar açısından gözden geçirip tartması, duruma göre sınırlaması gerektiğini bilir. Hoşgörüsüz, sağduyudan yoksun, iletişime kapalı, önyargılı, eleştirel düşünüşe erişememiş tutum ve davranışlar, etik açıdan haklı çıkarılamaz, haklı çıkarılsa dahi kişi ve toplum vicdanında aklanamaz.

Eleştirel düşünüşe erişememiş kişiler, belirli kalıpların, belirli formül ve öğretilerin içinde donup kalmışlardır, insanı ve yaşam gerçeğini bütün zenginliğiyle kucaklayamazlar. Eleştirel düşünüşe varmış bir kafa ise, sertliğin, hoyratlığın, kabalığın her türünden tiksindir. Etik alanında çalışmak düşüncelerini beğenmediği kişiye “düşüncelerini kabul etmiyorum ama onları özgürce söyleme hakkını savunacağım”

diyebilmektir. Güç olan hem bir eleştirmen hem de bir centilmen olabilmektir.

Ancak bu alanda çalışıyor ve üretiyor olsalar da insanlar, doğal nitelikleri gereği her zaman iyi davranmadıkları ve öteki insanları, onların da özgürlüklerine saygı göstererek dikkate almadıkları, aksine özgürlüğü fiilen başka özgürlükleri baskı altına almak için kullandıkları için alanımızda sorunlar hiç bitmiyor. Biyoetik ve tıp etiği alanında daha yapılması beklenen, planlanan pek çok iş varken; kısır, sonuca ulaşılması mümkün olmayan, iş yapmayı engelleyen, alana ve alan çalışanlarına zarar veren tartışmalarla enerjimizi boşa harcıyoruz. Gerçekten iş üretme sevdalılarını da küstürüp uzaklaştırıyoruz ve bence en büyük zararı da önce onlara, sonra da kendi alanımıza veriyoruz, eğer hizmet ettiğimiz alanı önemsiyorsak tabii ki.

Tam bu noktada Dernek üyeleri olarak hepimiz durup düşünmek ve üzerimize düşen sorumlulukların ne kadarını yaptığımız konusunda bir öz eleştiri yapmak durumundayız. Dernekler sadece yönetim kurullarından ibaret oluşumlar değildir, bizi temsil etmesini beklediğimiz derneğimizin etkinliklerine katılmama, bizimle paylaşmak istediği sorunlara duyarsız kalma tutumlarımızın haklı gerekçeleri olabilir mi? Hep birlikte bir düşünelim istedim.

Sevgi ve dostlukla.

---

**Türkiye Biyoetik Derneği**

**e**bü**lten**

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Deontoloji Anabilim Dalı,  
Morfoloji Binası 2.kat, Sıhhiye-06100, Ankara

Telefon: 90.312.324 6524

Faks: 90.312.310 6370 (Dr. Volkan Kavas'ın dikkatine)

**tbdbiyoetik.org.tr**

Bülten ile ilgili iletişim için: **volkankavas@biyoetik.org.tr**